

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Temperați-vă

România Nouă, organ pentru propagandă antialcoolică și educație civică, publică în No. 50 din a. c. următorul articol, scris de P. S. *Sa Episcopul nostru Grigorie.*

Înainte cu vre-o trei ani am citit o întâmplare, care și acum este vie în memoria mea. Pe lângă poalele unui munte din Elveția un automobil alerga cu o viteză uluitoare. La o curbă fără de veste se ivi în calea automobilului o movilă nedeslușită. Nu era timp pentru stopare... automobilul a trecut peste movilă iar apoi a stopat. Călătorii coboară și cu mare surprindere văd că automobilul a călcat un vultur!

Auziți! Un vultur al regiunilor înalte călcat de un automobil, care numai pe pământ poate merge! Întâmplarea aceasta îmi revine în memorie de câte ori văd oameni, cari, în loc să plutească în sferile senine ale înălțimilor, se coboară în norul patimilor de tot soiul. Vai de poporul, care, în loc de razele curate ale soarelui, iubește adâncimile întunecoase. Vai de acei, cari ar putea avea aripi ca de vultur, dar nu zboară cu ele spre înălțimi, ci se coboară în mocirlă. Deaceia mare vrednicie are oricine vine ca, prin muncă sinceră și plină de osteneală, să țină pe fiul neamului nostru în înălțimile hărăzite lui de Dumnezeu.

Cu mare bucurie am întâmpinat și eu înființarea Ligei „Temperanța” și mă pot mândri că în de Dumnezeu păzita episcopie a Aradului, pe care o conduc, s'au înființat mai multe filiale ale Ligei, care luptă împotriva flagelului alcoolismului. Cu mare bucurie am primit văzând că aleși fii ai neamului s'au pus în fruntea mișcării care strigă: „Temperați-vă”. Căci vor fi urmărind și Bunii Templeri, cu centrul în America, cece urmăresc, dar trebuie să știm și să ne însemnăm odată pentru totdeauna, că binele desăvârșit al națiunii române îl doresc numai aceia, cari pornesc acțiunea lor din inima curată a acestui neam.

Un cult, un apostolat pentru propășirea României, în înțelesul acesta, trebuie sprijinit. Este un apostolat, care stă în strânsă legătură și cu credința stră-

moșească, pentru că numai în chipul acesta se poate asigura cultivarea adevăratei gândiri și simțiri românești. Eu, ca unul din reprezentanții Bisericii străbune ortodoxe, zic tuturor: temperați-vă! Moderați-vă nu numai atitudinea față de flagelul alcoolismului, ci moderați-vă în a sprijini organizații străine de sufletul neamului. Căci dela suflet la suflet se face orice acțiune de propășire!

Pe frontispiciul universității din Würzburg stă scris: „Adevărului”.

Adevărului să slujim! Unul din marile adevăruri este, că ne trebuie stăruință personală, ca să fim cumpătați și moderați. Dar această cumpătare, resignare și renunțare de sine, o dobândim și cu ajutorul unei propagande pornite din suflet românesc și creștinesc. În înțelesul acesta cu toții avem datoria să sprijinim acțiunea distinsului patriot dr. G. D. Creangă.

† Dr. Grigorie Comșa
Episcop

De ziua Marelui Andreiu.

Un an de luptă națională 1848.

Paralel cu mulțimea ce-și duce viața privind veșnic la îngusta cărare de preocupări personale, trăiesc și oamenii de proveniență divină. Privirile lor senine sunt îndreptate în sus, spre ceruri, urmăresc un ideal, au un scop în viață, luptă și mor, dar înving.

Aceste rari personalități se aseamănă florilor, cari, de mult dispărute, mai trăiesc prin mirosul ce l-au răspândit; aseamănă-se stelelor, cari, stinse, mai luminează încă. Și, ca niște trimiși ai Cerului, cu o sfântă solie ei se îndreaptă către poporul din care fac parte; se asimilează cu sufletul colectiv al lui; îi imprimă gândurile și voința sa; îl salvează dela moarte.

Prin ei au trăit popoarele, în ei viață, ei sunt garanța viitorului.

Mitropolitul Andrei Șaguna e unul dintre

aceștia. Ziua numelui său este o zi de reculegere pentru suflarea românească. Ne apropiem anual de 30 Noemvrie ca de o fântână cu apă vie, care să ne regenereze organismul și să-l imunizeze împotriva oricărui dușman. Amintirea lui ni se impune ca un imperativ categoric al existenței, căci a avut o viață a cărei forțe s'au scurs în lupta pentru triumful ideilor de dreptate la „creștinescul nostru neam“.

Nu putem cuprinde personalitatea sa într'o singură gândire și de aceea vom cunoaște, deastădată, un an al vieții sale de luptă.

S'a născut la a. 1808. N'a avut copilărie.

Ea a fost o luptă istovitoare între convingerea sa, care-l îndemna să urmeze sfintele învățături ale bisericii ortodoxe și între streinii hrăpăreți, cari voiau să-i răpească religiunea, căci erau siguri că-l vor răpi apoi și naționalitatea.

A învins ispitele dușmanilor și a devenit părintele neamului său. Părinte al unei națiuni amorțite de suferințele grele; părinte al unei biserici lipsite de toate drepturile dumnezeiești și omenești. Popor sărac și prost (nisi quod sibi cornua desint), preoții la fel. După prigoana pentru a-l face uniți, urmă desinteresul conducerii sârbești.

Preoții, avizați la mila parohienilor, abia puteau trăi de pe o zi pe alta. Nu-și puteau îndeplini slujba, „că noi n'avem simbrie ca și ceilalți preoți“, iar din puținul câștig aveau să dea dare preoților de alte confesiuni.

Un oarecare Arsenie scrie lui Popa Ioan dela Șoimus și îl roagă să stăruie pe lângă jupân Lazar „să-mi facă bine la nevastă-mea să mă mai împrumuteze cu 100 de bani, ca să ne cumpărăm ceva bucățele, că n'avem și ne merge foarte prost“.

Se aștepta deci un trimis al Ceriului! care să-și fixeze programul în următoarele:

„Pe Români Transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștepte și cu voie către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag“.

Anul instalării ca Episcop — să nu uităm — este 1848. Când cunoaștem timpul și împrejurările, credem că Șaguna: „a avut poziție grea din pricina mișcărilor politice, cari cu atât mai mare grije-i făceau, cu cât mai limpede a priceput că acele mișcări tăiau în viața bisericii, a clerului și a poporului român“.

În contra intențiilor streine de a uni Ardealul cu Ungaria fără condițiuni, Românii trebuiau să se declare: „un popor, o lege cu deplină egalitate și frățietate“. Pentru efectuirea acestei chemări mitropolitul Șaguna nu s'a a-

lăturat cu puternicii zilei pentru a da o lege, impusă cu sîla, ci a rămas nedespărțit de sufletul poporului său. A ținut adunarea dela 3/15 Maiu 1848 — din Blaj. Aici, „în bunăînțelegere, sub sfințita oblăduire a lui Dumnezeu și conducerea cu tactică a înaltului prelat bisericesc, ș'au plâns Românii soarta lor și au formulat petițiunea națională“.

În năcazul, ce-i apăsa din greu, întrunindu-se: „Sălta tot sufletul român de bucurie națională. Din părțile cele mai îndepărtate ale Țării, cu merindea'n spate, cu pieptul aprins de dorul libertății naționale, cu tinerii conducători în frunte și în frunte cu preoții cei mulți, cari erau adevărații părinți și păstori ai poporului, cu speranță'n Dumnezeu și într'un viitor mai frumos al Românilor“.

Ce nu era în stare să întreprindă această mulțime desperată de Români năcăjiți? Cuvântul hotărîtor al Părintelui însă strigă: „Numai una este de lipsă, ca până la vremea aceea să fii cu ascultare către Domnii nostri pământești, până când pe calea legii se va înlesni iobăgia voastră“.

Deci, primul punct din programul său a fost ridicarea poporului din starea de iobăgie. Pentru aceasta a trebuit să ducă mai departe lupta începută. Petițiunea formulată de adunarea națională din Blaj trebuia prezentată împăratului. El a avut și această încredințare.

Dar la reîntoarcerea sa în Transilvania a găsit împrejurările schimbate în rău. O nouă adunare și o nouă deputațiune era necesară. Și de astă dată Apostolul neamului nostru, în mijlocul unei ierni din cele mai grele, trebui să întreprindă călătoria prin trei țări spre a ajunge la împăratul.

Mitropolitul Șaguna voia să dovedească că poporul român merită o soartă mai bună pentru însușirile sale nobile, ce nu s'au putut manifesta încă. Deaceea cere: organizarea și înarmarea gloatelor române; menținerea principiului de egală îndreptățire; instalarea de bărbați români la posturile de comisari imperiali și înființarea unui corp român de voluntari, sub comanda lui Iancu.

Dacă poporul român-ortodox nu ș'a câștigat toate drepturile eluptate, soarta lui s'a îmbunătățit simțitor.

Odată ridicat poporul-ortodox, munca înaltului Prelat se continuă pe tărâmul bisericesc, școlar, cultural și literar. Mai avea chemarea de a „aduna biserica lui Hristos, risipită prin goane; de a o înoui, întări și înfrumuseța.“

Tot ce are neamul și biserica românească nou, tare și frumos, formează patrimoniul

aprioristic al lui Șaguna. Este testamentul unui dispărut, scris în sufletele urmașilor, cu sudoarea unor eforturi supra omenești. Printre rândurile lui strălucește tăria unui ordin, care strigă neîncetat: „Păstoria fără suflete, fără entuziasm, fără o chemare binesimțită, nu este păstorie, ci batjocură, sacrilegiu, profanarea cu o mână nelegiuită a celei mai înalte sfințenii de pe pământ“.

T. H.

† Protopopul Cornel Lazăr.

Un mormânt proaspăt, din cimitirul orașului Timișoara, ne vestește, că acolo este înmormântat protopopul Hălmașului Cornel Lazăr. Ne-a părăsit și el, urmând pe cei mulți și vrednici, cari în vremuri de grele asupri au fost, aici pe plaiurile noastre, străjerii neînfricați ai bisericii și neamului.

Cu protopopul C. Lazăr dispăre o figură reprezentativă a trecutului nostru. Mic la statură, dar mare la suflet, înfocat ortodox și aprig român, răposatul, din anii când a intrat în viața publică, se ridică ca un factor de conducere în treburile obștești.

În toate manifestațiunile religioase, naționale, culturale și economice, cari s'au perindat la noi de 4 decenii încoaci, pe regretatul C. Lazăr îl vedem luptând cu multă însuflețire. De numele său este legată renovarea și pictarea frumoasei biserici din Hălmaș. Sub conducerea sa s'au edificat și renovat mai multe biserici și edificii școlare, cu toate că tractul Hălmașului este cel mai sărac protopopiat din eparhia Aradului.

Protopopul Cornel Lazăr s'a născut în anul 1863, în comuna Beliu, județul B. hor. Clasele gimnaziale și le-a terminat la Beiuș și Oradea, unde în anul 1883 a luat maturitatea. Cursurile teologice le-a absolvit la Institutul teologic din Arad. Și în 3 Iunie 1888 este hirotonit întru preot pentru parohia Almaș, unde păstorește cu vrednicie până la anul 1905, când sinodul protopopesc al Hălmașului îl alege, cu mare însuflețire, de protopop al acestui tract.

Ca protopop i se deschide un orizont de activitate mai larg, și ca atare devine conducătorul tuturor manifestațiilor publice din părțile Hălmașului. Pentru meritele sale, este decorat cu: Răsplata muncii pentru Biserică cl. I, cu Coroana României în grad de Cavaler. A fost apoi membru pe viață la „Astra“, la

Reuniunea învățătorilor din jud. Arad, membru fondator al gimnaziului din Brad, apoi deputat în Adunarea noastră Eparhială și în Congresul Mitropoliei Ardealului.

Din căsătoria făcută în anul 1888 cu Ana Groza, fica protopopului de atunci al Hălmașului, a avut 2 feciori și două fete.

Înmormântarea defunctului a săvârșit-o, în calitate de reprezentant al Episcopiei noastre, părintele protopop Dr. P. Țucra, asistat de preoții: Selegian, M. Șora, Golumba, Imbroane, Popovici, Vuia, Ardelean și diaconul Bocșan.

A participat lume multă din orașul Timișoara, o delegație, care reprezenta protopiatul și orașelul Hălmaș, precum și multe rudeni și cunoscuți. Panegiricul, rostit de păr. Dr. Țucra, a fost mișcător.

Apoi sicriul încărcat cu cununii a fost pus pe dricul mortuar și dus în cimitirul românesc.

Familia îndurerată a dat următorul anunț funebral:

Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudelor, prietenilor și cunoscuților trecerea la cele eterne a bunului și neuitatului nostru soț, tată, frate și moș

CORNEL LAZĂR

protopop ort. român al Hălmașului,
decorat cu Răsplata Muncii pentru Biserică cl. I.
— Cavaler al ordinului Coroana României etc.

după grele suferinți, la 18 Nov. 1931, ora 20, în etate de 68 ani, 45 ani de căsătorie, 19 ani de preoție și 26 ani de protoerie.

Înmormântarea a avut loc Vineri 20 Nov. 1931, ora 11, din Biserica ort. rom. Timișoara-Elisabetin, la cimitirul ort. român.

Timișoara, la 19 Noemvrie 1931.

Dormi în pace suflet nobil și blând!

Ana Lazăr n. Groza soție; Emil, Cornel, Nuși, Valeria, filii și fiice; Elena, Silvia, Gabriela, Letiția, Adrian, surori și frate; Teodor Guy, Dr. Mihai Velici, gineri; Viorica Guy, nepoată.

Ingenunchem și noi cu familia îndurerată la mormântul protopopului Cornel Lazăr, rugând pe Dumnezeu să-i dăruiască odihnă vecinică.

O carte de bun folos obștesc.

— Legi, Regulamente, Canoane, Statute, Decizii, Jurisprudențe, etc. —

De curând a apărut la București o colecție de felul arătat în titlul de mai sus, prin osteneala unui priceput bărbat, d. Ch. C. Chiru, licențiat în teologie și drept, și cu ajutorul P. C. părinte Eugen Barbulescu, consilier arhiepiscopesc în București. Volumul cuprinde dispo-

zițiile în vigoare, dela războiul încoaci și până astăzi, cu privire la: Biserică, culte, cler, învățământ religios, organizațiuni eclesiastice, bunuri bisericești, judecări disciplinare etc., însoțite și de un index alfabetic.

Acest material bogat e o prețioasă călăuză în toate chestiunile juridice, administrative, culturale, economice-financiare și judecătorești din domeniul vieții bisericești.

Colecțiunea aceasta formează al *treilea* volum din o lucrare, începută de d. Ch. C. Costescu, al căreia volum prim apăruse în București, la 1916 și 1922, pentru împrejurările de atunci, — iar ca volum al *doilea* conținea Legea și Statutul de organizarea Bisericii ortodoxe române, adnotate cu Desbaterile parlamentare și jurisprudențele Casăției, — la 1925. Volumul ultim completează opera începută cu materiile curente în vigoare. De aceea, întreaga lucrare, pe lângă valoarea academică, de a ne da o continuitate a măsurilor privitoare la Biserică, are marele avantaj de a fi adunat, într'un mănunchiu foarte util și necesar, toate dispozițiile mai de seamă pentru orientarea oricui asupra vieții noastre bisericești: administrative, culturale și economice-financiare.

Consiliul eparhial, ținând seama de utilitatea acestei lucrări, a recomandat-o stăruitor tuturor organelor sale subalterne, pentru procurare, și a cerut ca ea să fie adusă și la cunoștința intelectualilor mireni cu interes pentru sf. biserică și mai ales advocaților și membrilor corporațiilor bisericești reprezentative.

Cartea, care are o extenziune de *597 pagini* și se vinde în comerț cu *300 Lei* bucata, se găsește în deposit la *Librăria Diecezană*, de unde o pot procura toți ceice doresc informații temeinice în materii bisericești.

De încheiere adăogăm încă un lucru, — drept dorință: La o nouă ediție, sau într'un volum separat, s'ar putea colecționa măsuri și decizii de ale Ministerului Cultelor, cu privire la alte materii, cari reclamă o reglementare mai deaproape. Intre aceste punem mai cu seamă două: Un regulament, pe care, potrivit cu prevederile din Legea cultelor (art. 58), trebuia să ni-l fi dat deja Ministerul pentru a desvolta și lămurii principiile și dispozițiile textului Legii cultelor, și mai ales în direcția reglementării subverziunilor sectare, de oarece în aceasta privință Ministerul d'abia că ni-a dat „Instrucții” cu privire la articolele 45, 47, 48, 49 și 50, despre treceri. A doua necesitate ar fi: Până să se legifereze din punct de vedere penal pentru completarea dispozițiilor rudi-

mentare ale legii cultelor, ni-ar fi bine venită o înmănunchiere, fie și numai provizoră, a dispozițiilor cu caracter *administrativ*, provenite dela Ministerul Cultelor cu privire — de ex. — la acțiunile subversive ale sectelor.

Aceasta, ca o dorință, despre care, credem, va fi intrat și în gândurile celor doi întocmitori ai volumului menționat în titlul din fruntea acestor șire.

Sfintirea bisericii din Pecica.

În istoria bisericească a părintelui prof. univ. Lu-paș, Pecica e amintită ca locul de martiriu a lui Pero Seghedinaț pentru biserică ortodoxă sârbească. În cântecele populare sârbești cu multă duloșie se cântă cum la anul 1736 Aprilie 4 căpitanul Pero lasă cu limbă de moarte fiilor săi Mihailu și Iulia să rămână statornici în credința părintească, moare apoi pe roată, iar trupul i-a fost spânzurat în fața casei sale. Au trebuit ca la data amintită sârbii să fie puternici și mulți în această localitate, încât să dea naștere unui martir ca Pero. Și după două sute de ani, ce schimbare. Sârbii aproape dispăruți și înghîți de puterea cuceritoare a poporului nostru românesc. Pecica de azi, cu cele 6716 suflete românești, e o citadelă puternică, așezată la granița diasporei Ungaria. Pecica e o comunitate bogată, e un nume semnificativ, ce face să tresalte inima tuturor studenților în teologie. A fi preot în Pecica, înseamnă a pune piciorul în șea și a zice adio gândurilor negre, zilelor pline de lipsuri și nevoi. Și cu drept cuvânt, căci mulțimea credincioșilor înstăriți — lucru ce îți bate la ochi privindu-l numai, casele parohiale, biserică lor cu dimensiuni de catedrală — îți dă un impuls puternic fanteziei.

Însoțind pe neîntrecutul arhieru Grigorie din Arad în 13 Nov. Vineri am ajuns pe o ploaie torențială în această comună. Mohoreala, ce ni-o vâri în suflet, în decursul drumului, timpul nefavorabil, a fost luată parcă cu mâna, când coborând din tren am văzut mulțimea mare, ce a eșit la gară pentru a ne întâmpina și șirul nesfârșit de trăsuri, ce aveau să ne însoțească până la casa parohială, unde stă bunul părinte Dr. Popescu. Corul intelectualilor și cuvintele calde de bun sosit ale Dlui pretor Aurel Bălan ni-au fost bun auguri. Nici nu plecasem și P. S. Sa a ajuns deja la poarta triumfală de pe strada principală, unde vrednicii preoți Morariu și Ardelean, înconjuțați de marea de credincioși, îl bineventează, exprimându-și bucuria lor și a credincioșilor că îl au pe Arhieru în mijlocul lor. Se întunecase deabinele când în fine am ajuns în casa — vilă atât de ospitalieră a iubitului părinte Popescu.

A doua zi — Sâmbătă — dangătul clopotelor mărețului lăcaș divin ne chiamă la sfânta liturghie. O privire asupra credincioșilor ne face să înțelegem ce înseamnă Pecica. Pe lângă mulțimea imensă, întâlnim și nenumărate fețe cunoscute, cari au ținut să la parte la bucuria pecicanilor. Amintim persoane ilustre din Arad ca Dl. general Bălăcescu, Dl. prefect Șerban, Dl. deputat A. Crișan, inspector Emilian, delegatul P. S. Sale dela Oradia P. C. Sa părintele I. Evuțian, apoi delegatul bisericii sârbești I. P. C. Sa egumenul Proctici, delegații bisericii rom-catolice protopop: Ștefan Lengyel și capelanii săi: Stéger și Olah, delegatul com israelite: Dr. Friedman etc. etc. Se începe pomposul serviciu divin, în frunte cu P. S. Sa. neobositul arhieru al Aradului, asistat de arhimandritul Morușca, protopresbiterii Vățian, Păcățean, Lucața, Evuțian, preoții Popescu, Roscău din Șeitin Morariu, Popoviciu, Botău din Sculea Bănat, Aconi, Drăneau și diaconii Măcinic și Nazarie dela mănăstirea Bodrog. Să purcede la sfințirea pristolului din altar. Corurile: a țărănilor „Sf. Gheorghe“, sub conducerea Dlui Ilie Popian și cel al intelectualilor, sub conducerea Dlui. inv. director Ioan Laita, se succed umplând sfântul lăcaș de melodioasele ectenii religioase. La priceasnă vrednicul preot Popescu face obiceiul istoric al comunei bisericesti și o dare de seamă despre starea morală și materială a credincioșilor, printr'o expunere atât de la înțeles și frumoasă, încât stăpânește pe toți ascultătorii. Urmează apoi predica plină de vervă oratorică a P. S. Sale Episcopul Grigorie. Vorbește, simplu, dar clar și convingător, explicând cererile rugăciunii domnești, încât nu cred, ca să fi existat o singură persoană, care să nu fi rămas adânc impresionată și convinsă de adevărurile exprimate de P. S. Sa. Serviciul divin s'a terminat la orele 1⁹⁰.

Pentru munca depusă în ziua aceea, am fost răsplătiți cu o bogată masă, servită la casinoul din Pecica-maghiară.

S'au ținut mai multe toasturi s a. P. S. Sa pentru Majestatea Sa Regele Carol II. Protolereul Vățian pentru biserică și capul ei văzut; Protolereul Evuțian aduce salutul precum și întreg sufletul P. S. Sale dela Oradea; Generalul Bălăcescu pentru alesul aleșilor între preoți, pentru P. S. Sa episcopul Grigorie, I. P. C. Sa archimandritul Morușca pentru neobostiții preoți din loc, precum și pentru reprezentanții tuturor celorlalte confesiuni. Seria toasturilor se încheie cu cel al părintelui Dr. Popescu, care mulțumește tuturor oaspeților cari nu au întârziat să la parte la bucuria credincioșilor din Pecica. După banquet P. S. Sa ține să-și facă vizita de rigoare la mai mulți intelectuali și fruntași, cari terminându-se, atunci când ziua se îmbină cu noaptea, ne întorcem în locul de reședință în Arad.

Asistent.

Conferință la Palatul Cultural.

Duminecă 15 I. c. a avut loc în palatul cultural la ora 11 a. m. conferința I. P. C. Arhim. P. Morușca, având ca subiect de tratare „Biblia și Natura“.

I. P. Cuv. S. a început cu o introducere splendidă, scoțând la iveală sufletul curat cu care a venit din preajma sf. Mănăstiri, de unde a adus un mănunchi din cugetările curate, formate între zidurile sf. Mănăstiri, o poveste dulce a unui meșter de vorbă.

Între graul Bibliei și graul naturii e o armonie desăvârșită, pentru ori și ce suflet înțelegător. O carte deschisă înaintea tuturor celor ce caută o orientare, un stâlp în viață este *Biblia și natura*.

Chiar un singur firicel de iarbă verde câte exemple poate da pentru noi. El își are graul și întocmirile sale, ca și noi oamenii, și o mașinărie complicată se ascunde în interiorul lui. Vorbitorul face o comparație frumoasă între *pot* și *om*, dintre viața acestuia și a omului, cari au o asemănare simbolică între ele. Ca voința unui om statornic, arborele își înfiște rădăcinile în pământ tot mai adânc. Ținuta copacului este o *atitudine de rugăciune*. Bătut de vânturi și de furtuni se îndolește, dar se îndreaptă iarăși cu bărbăție, nu ca unii oameni de azi, cari sunt loviți de unele neajunsuri și nu știu a se feri de ele.

Dacă tăiem copacul, îl vedem și vârsta tot așa ca și în ființa noastră semnele copilăriei, ale bărbăției și a bătrâneței. Întreaga viața omenească are o strânsă legătură cu lemnul, dela pruncul din leagănul de lemn până la siorul tot din lemn. Insași răstignirea Mântuitorului s'a făcut pe lemn.

Graul *viței de vie*, care are o înrudire de suflet prin sucul ei cu al omului. Acuma toamna ascunsă în pământ, ca și slăbiciunile, ca să nu degere, și până târziu primăvara când vine căldură destulă. Așa e și cu ființele omenești, copilul până la un an și jumătate e fără putere de a se mișca.

Cartea cea mai de valoare e cel mai bun tovarăș, care nu minte și nu înșală, și întâi de toate este cartea cărților, Biblia.

Tot așa de minunat este și graul animalelor și nu avem să luăm ca exemplu decât cartea lui Maeterlinck despre „viața albinelor“, în care descrie atât de amănunțit viața micelor insecte. Fluturile, care lese din larvă, trebuie să fie egoismul care trebuie să părăsească sufletele noastre.

Paserile cerului cântă cântecul lor de slavă și se avântă pe aripele lor cu voiclene prin văzduh.

„Căutați la paserile cerului că nici seamănă. nici seceră, nici adună în jintnițe și Tatăl nostru cel ceresc le hrănește pe dânsule (Mat cap. 6 v. 25—26).

Natura întreagă este o carte mare și minunată, în care găsim un Dumnezeu bun, milostiv, îndelung răbdător, crelator și ținător a toate. În natură găsim o ordine și rostul determinat al fiecărei fapturi vestesc slava lui Dumnezeu: „Cerurile spun măria lui Dumnezeu și faptele mâinilor lui vestește țaria.“

Un congres al tinerimei la Sâmbăteni.

În toată grijă de tot felul, de carl — în timpul din urmă — lumea se preocupă cu atâta febrilitate, se pare fără prea mare importanță știrea, că în ziua de 8 Nov. — serbătorea S. S-lor Arh. Mihai și Gavril — în comuna Sâmbăteni, de lângă podgoria Aradului, s'a întrunit o mână de tineri (feciori și fete) membri ai „Societății sf. Gheorghe“ din comunele învecinate.

Totuș, această întrunire are o semnificație deosebită.

Până când o lume întreagă, copleșită de gânduri materiale, uită a privi viitorul ce stă înaintea și se sbuciumă mai mult de grija prezentului, din generația tineră izbucnește strigătul disperat, cerându-și dreptul la viață.

În melancolia unei zile de toamnă tristă, mulțimea tinerilor — întruniți la serbarea amintită — în costumele lor pitorești păreau un grup de crisanteme cu splendide colori, ce străluciau pline de farmec în bătaia razelor de soare.

Dar să-l vedem mai de aproape. La oarele 9 dim. sosesc în gara din Sâmbăteni tramvaiele electrice din spre Arad și Ghioroc, aducând tinerii congresiști în frunte cu preoții lor.

Se remarcă grupul de tineri din Micălaca, în frunte cu preotul I. Ardelean.

„Societatea sf. Gheorghe“, de aici, constă din trei secții: Culturală, având un „Cor“ bine instruit de către harnicul învățator Vasile Stoi; secția Muzicii instrumentale, cu o fanfară de 20 membri și secția sportivă.

După descinderea la Casa Culturală, întreaga tinerimea — în corpore — asistă la sf. liturghie servită de către preoții: Valeriu Felnean, I. Ardelean, Caius Turic, Coriolan Putici și Tr. Rugilă.

Răspunsurile liturgice le-au dat cele trei coruri: a tinerimei, corul bărbătesc și al „Oastei Dului“, conduse toate trei de către vrednicul învățator Teodor Stancu din Sâmbăteni. La „Te-Deum“-ul oficiat pentru M. Sa Marele Voevod Mihai, Imnul Regal și o rugăciune sunt esecute de „fanfara“ S. T. A. din Micălaca.

Strălucita cuvântare despre „rolul tinerimei“, rostită de către Pr. Caius Turic, a fost ascultată cu multă plăcere.

La oarele 11 a avut loc „ședința festivă“ a tinerimii. Cuvântul de deschidere l-a rostit părintele Valeriu Felnean — ca găzduitor foarte amabil a congresiștilor — salutându-i pe cei prezenți și arătând scopul acestei întruniri.

Tinerul teolog Damian Tudor a rostit o bine-reușită dizertație despre: „Rolul societății tinerimii adulte sf. Gheorghe“.

După masă, terminându-se slujba vecerniei, tinerimea a participat la un matsch de fotbal între echipele: „S. T. A. Micălaca“ și „Podgoria“ din Ghioroc, terminându-se aceasta emulare cu învingerea echipei din Micălaca.

Între oarele 5—7 s'a desfășurat programul bogat al unui Concert, care s'a început cu conferința Pr. I. Ardelean despre: „Fapta și exemplul în viața tinerimei“. Conferinței i-a urmat: cântări, muzică instrumentală, declamări etc., iar după sfârșitul concertului reîntoarcerea acasă.

Cronica acestei zile vorbește îndeajuns și, mai presus de toate, are darul de-a atrage luarea aminte a tuturor celor chemați, asupra necesității de-a da tineretului prilejul de afirmare pe toate terenele foloșitoare ale vieții.

Preasfințitul nostru Părinte Grigorie al Aradului a dat semnalul la timp: Educația tineretului mai presus de toate! — Să luăm aminte!

Raportor.

Misiune religioasă în Roșia.

Momente dulci și înălțătoare au fost în ziua de 1 Nov. a. c. pentru creștinii din comuna Roșia. Când părintele misionar eparhial Zenobie Brădeanu, însoțit de misionarul tractual Lazar Joja, păr. Gh. Neagu și M. Butariu, pontifică în sobor Sf. Utrenie și Sf. Liturghie cu o ploasă evlavie, fapt care a impresionat pe credincioșii adunați într'un număr frumos. La priceasnă, Pr. C. misionar eparhial predică despre însemnătatea Bis. ort. în viața creștinească și despre slujitorii ei, arătând cu exemple convingătoare, însemnătatea Bisericii.

Apoi a arătat cum sectele religioase și-au luat naștere prin influența străinilor. Adunările sectare sunt niște focare de desnaționalizare și tulburări sătești. Remarcăm, că tot în aceea zi, au venit în propagandă diabolică — la penticostaliști — trei tip străini: 2 unguri și un jidan, cari au devenit simpatici năvălitorilor, ascultând mai bucuros ademenirile străinilor, decât adevărul oamenilor noștri. Credincioșii noștri au ascultat cu mare atenție pildele și cuvintele vorbitorului. După încheierea Sf. Liturghii, se aplică taina Sf. maslu, la care credincioșii rămân foarte surprinși, mai ales că unii nici n'au mai văzut taina Sf. maslu. Aici predică C. Sa păr. misionar tractual Lazar Joja, despre Isus tămăduitorul boalelor sufletești și trupești, vorbind convingător, publicul a rămas și pe deplin satisfăcut sufletește.

De încheiere, părintele Butariu ține o scurtă vorbire, în care mulțumește misionarilor veniți, pentru zelul ce-l depun la întinderea moralului, într'o lume așa de abătută și rătăcită.

Terminată fiind programa zilei, poporul s'a îndreptat către case, vesel și mulțumit despre rezultatele zilei, care le va rămâne de o măreață și frumoasă amintire.

S. Guța învățător.

Misiunea religioasă în Șag.

Duminecă în ziua de 1 Nov. s'a ținut misiune religioasă în com. Șag (Protopopiatul Timișorii), la care a luat parte părintele misionar al tractului Traian Barzu din Cerneteaz, împreună cu preoții cercului religios Beregsău: preotul Ioan Russu președinte, Gheorghe Russu din loc și Aurel Brancu din Utvin. Sf. Liturghie s'a oficiat în sobor de către preoții susamintiți, răspunsurile fiind date de corul bărbătesc din loc, care este condus de harnicul și bunul ortodox Traian Bogoi, notarul comunei. După Priceasnă urcă amvonul pâr. misionar Tr. Barzu și în o înălțătoare predică vorbește despre „Credința în Dumnezeu.”

După masă la ora 3 s'a săvârșit vecernia de către preoții Barzu, Gh. Russu și Ioan Russu. La finea Vecerniei pâr. A. Brancu ține o conferință religioasă despre „Frica de Dumnezeu”. Prin pilde frumoase arată, că adevărata frică de Dumnezeu trebuie să izvorească din internul nostru și nu de frica primedilor. După vecernie trecem cu toții în sala mare a școlii. Aici se desfășoară un program vast în legătură cu cercul cultural al „Astrei”. După cavântul de deschidere, rostit de pr. Ioan Russu, se recitează mai multe poezii și cântări de către elevii școlii primare de sub conducerea D-lui Inv. Gh. Cârdaș. Apoi pâr. Gh. Russu ține o conferință relig.-culturală, despre sistemul greșit de un copil; marele pericol ce bătute în satele bănațene, prin care ni-se stinge neamul.

Această conferință a ținut-o ca delegat al „Astrei” fiind designat de D-l ppop P. Țucra.

După aceste se încheie misiunea religioasă pentru comuna Șag. Poporul adunat în număr foarte mare, satisfăcut și mângălat sufletește, a putut vedea, cum conlucrează intelectualii lor: preot, învățător și notar, în cea mai deplină armonie la răspândirea și dezvoltarea culturii românești; din care muncă depusă de acești apostoli s'a ales cu multă hrană sufletească în cele mai grele împrejurări de existență.

INFORMAȚIUNI.

Constituire. Societatea Acad. „Episcopul Grigorie” a Studenților în teologie din Arad și-a reluat activitatea înțrelăsată cu sfârșitul anului școlar trecut, sub conducerea unui nou comitet, constituit în felul următor: președinte Sofroniu Terniclian an IV, vice președ. Traian Milota an IV, secretar general Victor Faur an III, secretar de ședințe Alexandru Take an II, cashier

Vasilie Luminos an III, bibliotecar I Ioan Balos an IV, bibliotecar II Gheorghe Șerb an III, bibliotecar III Iosif Petroviciu an II și un grup de trei membri supleați: Petru Selegean an III, Iancu Popa II, și Victor Andraș I; iar pentru comisia de cenzori s'au ales d-nii: Gheorghe Luca an IV, Constantin Ungurean III și Ioan Farca II.

Suțtem siguri că vrednicia acestui comitet va fi un stimulent pentru membri Societății, careia îi dorim un succes deplin în continuarea activității prodigioase de până acum.

BIBLIOGRAFIE.

Cărți de propagandă religioasă.

1. Creația Universului, din punct de vedere filosofic, științific și biblic; lămuriri în această privință pentru elevii școalelor secundare, Invățători și Preoți. Partea I, II și III-a, a 15 lei . . . . . 45. — 36. —

2. Carte de rugăciuni, arătând și datoriiile creștinului ortodox; o cârtică de 48 pagini format mic, care cuprinde pe scurt învățătura creștinească despre credință și purtare și are și rugăciunile cele mai însemnate, necesare oricărui creștin și oricărui elev de școală. Pe hârtie obișnuită, tăiată frumos, cu copertă colorată . . . . . 2. — 1. —

Pe hârtie velină, cu copertă mai solidă . . . . . 3. — 2. —

3. Chemarea lui Iisus Hristos la Mântuire, un imn monumental de pietate creștină, alcătuit cu vre-o 200 de ani în urmă, de *Episcopul Tihon al Voronejului*, având și învățături pentru Sf. Mărturisire și Sf. Impărtășanie; cetirea acestui imn mișcă sufletul până la lacrimi. Pe hârtie obișnuită . . . . . 1. — 0.50

„ „ velină . . . . . 1.50 1. —

4. Aceeași scriere, tipărită în formă de tablou pentru pus în ramă; se poate aranja astfel în casele creștinilor, în localurile instituțiilor publice ca: Școală, Primărie, etc., și la intrarea Sf. Biserici; are un conținut foarte folositor; la nevoie se poate fixa în perete și fără ramă, cu pioane sau cuișoare și poate servi și ca foaie volantă, pentru propagandă. Tipărită pe hârtie velină . . . . . 1. — 0.50

5. Viața și Pătimirea Sf. Mucenic Emilian Episcopul; istorisire foarte interesantă și educatoare pentru săteni și elevi . . . . . 2. — 1.50

6. „Epistolie, care cuprinde *vestea cea bună* pe care a trimis-o Dumnezeu din cer”; o scriere ortodoxă, care are scopul să se înlocuiască epistoliile talismane, bogomile, pe care le răspândesc astăzi așa de mult străinii de legea noastră și să combată totodată viciile poporului și rătăcirile anarhiste sectare. . . . . 2. — 1. —

7. Criza religioasă a tinerimii școlare. Cauze și remedii. Traducere după Prof. P. Ponsard; 40 pagini, format mai mare. . . . . 3. — 2.25

„Din cauza multelor cărți rele ce s'au răspândit astăzi

și a vieții imorale care se întâlnește peste tot, aproape toată tinerețea noastră trece, chiar înainte de a ieși bine din vremea copilăriei, printr-o stare de îndoială grozavă în privința religiei. Dacă tânărului intrat în această criză nu i se dau sfaturi, explicații și cărți bune, acest tânăr e pierdut: tot echilibrul lui sufletește dispăre.

A cunoaște această criză, a cerceta cauzele ei și mijloacele prin care trebuie ea tratată și a lupta pentru ca tinerii ce intră în ea să nu fie pierduți, ci să iasă dintr'ansa întăriți și împuterniciți în credință, este datoria sfântă a oricărui creștin și a oricărui Român: fie el tată, mamă, frate, soră, profesor, director sau pedagog în vre-o școală, etc. Și în special în școlile noastre secundare de tot felul se cer în primul rând aceste lucruri. Lupta trebuie începută cât mai curând. Nici o întârziere nu se mai poate admite.

Recomandăm această carte și pentru „educarea prin sine însuși” a elevului; ea îl face conștient de siarea prin care trece și-l orientează asupra ei”. (Extras din prefața cărții)

	Lei	Cu rabat
8. Stintele icoane și cinstirea lor , combaterea rătăcirilor adventiste și sectare în privința aceasta	2.—	1.—
9. Carte de rugăciuni pe larg , care arată și <i>Pregătirea creștinului pentru Sf. Mărturisire</i>	10.—	7.—
10. Cuvânt al Sf. Efrem Sirul , despre Preoție	2.—	1.—
11. Viața Sf. Grigorie de Nazianz	3.—	2.—
12. Propaganda religioasă prin cinematograf	3.—	2.—

Cărțile dela No 2, 3, 4, 10 și 11 sunt tipărite cu binecuvântarea P. S. *Fpiscop Lucian al Romanului*; cele dela No. 6 și 9, sunt tipărite în Cernăuți, cu binecuvântarea I. P. S. *Mitropolit Nectarie al Bucovinei*.

Rabatul se dă numai celor cari comandă dela 10 exemplare în sus (a se vedea și alte lămuriri în privința aceasta pe pag. III-a a copertei broșurilor dela No. 2 și 3). La comenzile dela 100 lei în sus, nu se mai pun în socoteală cheltuielile de ambalaj și transport. Comenzile se vor trimite pe adresa: *Preot Toma Gherasimescu, Roman*.

A apărut de curând Biblioteca ortodoxiei, alcătuită de Ierom. Nicod Mândița și revăzută de Preotul Toma Gherasimescu. Această bibliotecă are de scop să arate creștinului care e credința ortodoxă și să-l aperse de rătăcirile de azi, și mai ales să-l lămurească asupra rătăcirilor celor multe ale Bisericii papistașe, care-și zice pe nedrept catolică și cu care s'au unit mulți Români din Ardeal.

	Lei	Cu rabat
No. 1. Vârtejul rătăcirilor	8	6
No. 2. Ereziile papistașești	6	4 50

Comenzile se vor face atât la Păr. Ierom N. Mândița, Leurda Gârboului, Județul Someș, cât și la Pr. T. Gerasimescu, Roman.

UN MARE AJUTOR

Îl dă pentru luminarea și întărirea vieții creștinești mica revistă „**Credința Ortodoxă**”, redactată de Pr. Econ. Gh. V. Butnariu și Pr. Toma Gherasimescu din Roman, Pr. Gr. Hogeia din Tg. Neamț și Pr. A. C. Cucu din Darabani-Dorohoi.

Această revistă apare odată pe lună și costă numai 16 lei pe an. Creștinii iubitori de Dumnezeu pot face adevărate minuni, făcând ca ea să se trimită pe adresa celor care nu vin de loc pe la Sf. Biserică (unii dintre calendarisți, apoi oamenii fără frică de Dumnezeu, cei iubitori de păcate, etc) căci astfel ea, în fiecare lună, vine în casa celui necredincios și năvălit și mereu îi aduce aminte, ca un prieten bun, de Dumnezeu, de suflet și de viața veșnică. Cu aceasta

ei pot scăpa o mulțime de suflete din pierzarea veșnică și își acoper o mulțime de păcate (Iacov, 5, 20) Ajutați toți creștinii răspândirea acestei reviste folositoare de suflet! Abonamentele se vor trimite la Administrația revistei, Roman Sf. Episcopie.

Parohii vacante.

Concurs repetit.

Pr'n demisionarea preotului Virgil Lugojan, parohia Comiat cu filiile ei a devenit vacantă și pentru independența ei în mod definitiv, conform rezoluției Ven. Consiliu eparhial Nr 5994 | 931, se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios, „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate cu parohia sunt:

1. Casă parohială cu intravilan,
2. Una sesiune parohială de 32 jugh. cadastrale întregită pe jumătate prin reforma agrară,
3. Stolele legale,
4. B rul, conform coalei de fastune B,
5. Eventuală întregire dela Stat, care parohia nu o garantează.

Alesul este obligat a suporta toate dările după beneficiul împreunat cu aceasta parohie, va predica regulat și va catchiza elevii dela școala primară din parohie, precum și elevii ortodocși dela școlile primare din filiile Bogda și Sintar, a căror enoriași sunt obligați a pune la dispoziție preotului cărușie pentru deplasare la orele de religie și va oficia serviciul divin și în filii, cel puțin odată pe lună, în care scop enoriașii din filii vor pune la dispoziția preotului cărușia.

Parohia e de clasa III-a, reflectanții deci vor dovedi asemenea calificațiune.

Reflectanții sunt poștiți ca recursese, adresate Consiliului parohial din Comiat, ajustate regulamentar să le înainteze oficiului protopopesc ort. român din Lipova, iar în termenul concursual, pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în st. Biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Cel din altă eparhie vor avea să dovedească, că spre a putea recurge au consimțământul P. S. Sale Părintelui Episcop eparhial din Arad.

Dat în ședința Consiliului parohial ort. român din Comiat, la 16 August 1931.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Fabriciu Manuilă* protopop. ss

3—3

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Redactor responsabil: SIMION STANA.